

Kokkuvõte 2013. a. riikliku keskkonnaseire programmi tööde tulemustest

Koostanud: Kaja Jürjes-Jürgens, Keskkonnaagentuuri keskkonnaseire korralduse osakond

Seiretööde lõpparuandeid saab lugeda veebilehelt (<http://seire.keskkonnainfo.ee>). Käesolevasse kokkuvõttesse on koondatud seireprogrammi täitmisel ilmsiks tulnud suundumused ja probleemid.

Meteoroloogiline seire. 2013. aasta oli sademetevaene ja kõrgema õhutemperatuuriga, võrreldes 2012. aastaga. 2013. aastale oli iseloomulik soe veebruar ja külm märtsikuu. 2013. aasta kõige külmemaks kuuks oli märts, mil kuu keskmine õhutemperatuur Eesti keskmisena oli $-6,3\text{ °C}$ (norm $-1,3\text{ °C}$). Kõige madalam õhutemperatuur mõõdeti jaanuarikuu ($-28,7\text{ °C}$) Jõgeval. Kõige soojem kuu oli juuli, mil keskmine õhutemperatuur Eesti keskmisena oli $17,7\text{ °C}$ (norm $16,7\text{ °C}$). Eesti keskmisena oli aastane sajuhulk 569 mm (norm 646 mm).

Välisõhu seire. Välisõhu kvaliteet jäi 2013. aastal valdavalt hea kuni rahuldava piiridesse. Süsinikoksiidi, vääveldioksiidi ja lämmastikdioksiidi tasemed on suhteliselt madalad ning 2013. aastal kontsentratsioonid langesid enamikes jaamades. Peamiseks linnaõhu probleemiks on jätkuvalt peente osakeste sisalduse tõus õhus. Õhukvaliteet on jätkuvalt probleemseim Ida-Virumaal tulenevalt sealsest põlevkivi- ja keemiatööstusest. Taustajaamade välisõhu kvaliteet on hea. Kõikides taustaseirejaamades 2013. aasta jooksul mõõdetud seiretulemused näitavad, et nii vääveldioksiidi, lämmastikdioksiidi, süsinikoksiidi kui ka $\text{PM}_{2,5}$ kontsentratsioonid on suhteliselt madalad.

Sademetete seire. Sademete üldine saastetase on aastate jooksul vähenenud. Sademed on valdavalt happelisemad Lõuna-Eestis ja aluselised Põhja-Eestis. Võrreldes eelmise aastaga on aga vääveldioksiidi saastetasemed märgatavalt tõusnud. Vääveldioksiidi kontsentratsioonid on kõrgeimad Kohtla-Järvel, kuna lisaks liiklusele on suurteks väävliühendite emitteerijateks seal kohalikud tööstusettevõtted. Lämmastikoksiidi saastetasemed on jäänud eelmise aasta tasemele. Pikaajalistest suundumustest on märkimisväärseim saastetasemete mitmekordne vähenemine Kirde-Eestis.

Raskmetallide sadenemise bioindikatsiooniline hindamine. Seiretulemustest ilmneb, et olulisi muutusi raskmetallide sadenemises viimastel aastatel toimunud ei ole, samas pikaajaliselt on saastetasemed vähenenud. 2013. aastal oli Cd, Cr, Fe, Ni, Pb, Zn, V ja Hg keskmine sisaldus Tallinna ümbruse samblas samal tasemel kui 2010/2011. aastal kogu Eesti keskmine. Võrreldes kogu Eestiga on Tallinna ümbruses kõrgem Cu, N, Al ja Ti keskmine sisaldus. As sisaldus oli enamikus proovipunktides alla määramispiiri.

Kiirgusseire raames analüüsitud proovide radionukliidide sisaldust võib pidada väikeseks. Eestis ei ole töötavaid tuumarajatisi, seega puudub ka radioaktiivsete ainete emissioon. Ohuallikaks on väljastpoolt riigipiiri tulenev saaste. Õhukandeliste osakeste seires täheldati Cs-137 kõrgemat taset aprillis, mida seostatakse Venemaal Elektrostalis metallisulatustehases toimunud õnnetusega, kus vanametalli hulgas sulatati üks Cs-137 allikas, mille tagajärjel Cs-137 sattus atmosfääri.

Vee valdkond. Ilmastiku tõttu oli 2013. aasta põhjaveevaru täiendamiseks ebasoodne. Aasta keskmine veetase aktiivse veevahetuse vöös oli madalam eelmise aasta keskmisest ja ka pikaajalise vaatlusrea keskmisest. Samas on põhjavee kvantitatiivne seisund tingituna veevõtu vähenemisest paranenud. Maapinnalähedaste põhjaveekogumite põhjavees oli nitraatide sisaldus, välja arvatud ühes vaatluskaevus alla läviväärtust (50 mg/l). Sügaval lasuvate

põhjaveekogumite põhjavee keemilises koostises suuri muutusi toimunud ei ole ning põhjavee keemiline seisund on üldiselt hea. Ida-Viru põlevkivibasseini vees on lubatust suurem naftasaaduste ja fenoolide sisaldus. Täpsemat edasist uurimist vajaksid kloriidide sisalduse muutused Sillamäel Voronka põhjaveekogumis.

2013. aastal on põhjavee nitraadi sisalduse varasemate aastate tõus nitraaditundliku ala Pandivere piirkonnas peatunud. Tõusnud on nitraadisaldus peamiselt allikates, langenud kaevudes. Samuti on Adavere-Põltsamaa piirkonnas nitraadisalduse tõus aeglustunud. Nitraadi sisalduse piirväärtust ületati kõige sagedamini Tartumaal.

Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskuse põhjavees piirarvu ületavaid sisaldusi reostusnäitajate osas pumbatud kaevudes ei esinenud, mistõttu sealset põhjavett ei saa lugeda reostunuks. Baariumi sisaldus ületas künnisarvu aga kõikides kaevudes. Samas on baariumi kõrgendatud sisaldus piirkonnas looduslik ning kõrgendatud baariumi sisaldusi esineb kogu regioonis. Molübdeeni sisaldus ületas künnisarvu maapinnalähedases pinnasevees. Aromaatsete süsivesinike (benseen, toluen ja ksüleen) künnisarvu ületavad sisaldused olid juhusliku iseloomuga.

Jõgede ökoloogilise üldseisundi alusel vastab enamiku jõgede vee seisund *hea* või *väga hea* veekvaliteedi klassile. Viimastel aastatel vee kvaliteet füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate koondmäärangu järgi halvenenud ei ole. Kalade elupaikadena kaitstavate jõgede peamiseks probleemiks on lämmastikühendite ja osaliselt ka fosforühendite sisaldused, mis ei vasta normidele.

Narva veehoidlat võib lugeda keskmiste pH, üldlämmastiku ja üldfosfori järgi hea ökoloogilise potentsiaaliga veekoguks. Mõnevõrra ületasid lubatud piirväärtust baariumi sisaldused. Narva veehoidla veekvaliteedi oluliseks mõjuriks on Pljussa jõgi, mille suudmes asuva seirejaama vee mitmed hüdrokeemilised näitajad (sh keemiline hapnikutarve, räni- ja nitraatlämmastiku sisaldus) on alati erinenud kõrgemate väärtuste poolest. Uuritud elustiku ja veekeemia näitajate põhjal on Narva veehoidla seisund jätkuvalt stabiilne.

Ohtlike ainete seire veekogudes. Kõikide uuritud veekogumite seisund oli *halb*, kuna kõigis neis leiti ohtlikke aineid üle keskkonna kvaliteedi piirväärtuse. Samas on nende lävendite füüsikalise-keemilise seisundi hinnang üldnäitajate alusel enamasti siiski *hea*. Ohtlike ainete kõrgemad kontsentratsioonid saadi Erra, Kohtla ja Purtse jõe põhjasetetest, mis on reostunud nii naftasaaduste kui PAH-idega, mistõttu tegevused mis võiksid setted liikuma panna, oleksid täieliku kontrolli all või keelatud.

Peipsi järv. Füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate põhjal on üldhinnang Peipsile s.s. (Suurjärvele) ja Lämmijärvele *kesine* ning Pihkva järvele *halb*. Bioloogiliste kvaliteedinäitajate järgi oli kõigi kolme järveosa ökoloogiline seisund *kesine*. Ulatusliku diislikütuse reostuse tõttu 2013. aastal Peipsi järvelt erandkorras võetud pindmise veekihi pinnaveeproovides ületasid naftasaaduste keskkonna kvaliteedi piirväärtust.

Väikejärved. Eesti väikejärvede ökoloogiline seisund sõltub palju konkreetse aasta ilmaoludest. 2013. aasta oli võrreldes eelmise aastaga sademetevaene ja kõrgema õhutemperatuuriga, kuid väga suuri veeõitsenguid ei esinenud. Väikejärvede füüsikalise-keemilised näitajad kuulusid valdavalt klassi *väga hea* kuni *kesine*. Ainsana oli *halvas* seisundis Jõuga Pesujärv, mis on oma pehmeveelisuse tõttu väga tundlik. Sel aastal oli kõikide püsivaatlusjärvede ökoloogiline seisund kas *hea* või *väga hea*

Võrtsjärve ökoloogilise seisundi üldhinnang oli 2013. aastal *kesine*, mille põhjuseks oli juuli ja augusti keskmine läbipaistvus ja keskmine pH augustis. Bioloogilistest kvaliteedielementidest jäid vähemalt *hea* kvaliteediklassi piiridesse ränivetikate arvukus ja fütobentos. Põhjaloostik oli väiksem kui kahel eelnenud aastal. Võrtsjärve hüdrokeemilise seisundi üldhinnang oli üldlämmastiku ja -fosfori keskmiste sisalduste järgi 2013. aastal *hea*. Chl-*a* sisaldus on langemas.

Võrtsjärve rannad on roostunud ja järve ümbrus tugevasti võsastunud. Praegune madalveeperiood on hakanud lõppema ja alanud veetasemetõus lubab prognoosida randade purustamise intensiivistumist.

Avamere seire veekogumid jäid 2013. aastal ökoloogilisse klassi *kesine*. Aastat iseloomustas varajane ja suhteliselt mõõdukas fütoplanktoni kevadõitseng. Zooplanktoni arvukus ja biomass oli madalam kui varasemate aastate keskmised näitajad.

Mererannikute seire. Olulisi muutuseid rannavööndi reljeefis 2013. aastal ei toimunud. Võrreldes 2010. ja 2013. aasta mõõdistamistulemusi, selgub, et Kakumäe klindiasangu serv on kolme aasta jooksul taganenud kuni kaks meetrit.

Ohtlike ainete seire rannikumeres. Seiretulemused viitavad olukorra paranemisele. Analüüsitud ohtlike ainete kontsentratsioon räämses ja ahvenas ei ületa EL õigusaktides kehtestatud tasemeid ning ei kujuta seega ohtu neid tarbivate inimeste tervisele. Raskmetallidest oli ahvenas võrreldes räämiga kõrgem elavhõbeda, plii, tsingi ja vase sisaldus. Kaadiumi ja elavhõbeda osas sihtväärtuste ületamisi ei täheldatud. DDT ja PCB sisaldus oli 2013. aastal veidi kõrgem kui eelmisel aastal, kuid jätkub siiski üldise sisalduse vähenemise tendents.

Rannikumere kaugseire. 2013. aastal tehti kontaktmõõtmisi ja kaugseire andmete kogumist Väikeses väinas, Peipsi järvel ning Narva veehoidlal eesmärgiga toota kaugseire andmetest põhjataimestiku kaart, anda hinnang põhjataimestikule Narva veehoidlas ja testida kaugseire kasutamise võimalusi Peipsi järvel (lisaks vee kvaliteedile üritada hinnata ka põhjataimestiku kaardistamise võimalusi).

Väikeses väina põhjataimestiku kaardistamist häirisid rasked ilmastikuolud, mistõttu vesi oli suhteliselt hägune. Tulenevalt vee vähesest läbipaistvusest on põhjataimestiku kaardistamise tõenäosus Peipsi järves kaugseire meetoditega väga väike. Narva veehoidlast koostati esialgu kaheksa erineva klassiga kaart, kuid klassifitseerimist on võimalik muuta täpsemaks.

Rannikumere operatiivseire. Narva-Kunda lahe, Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe ning Pärnu lahe veekogumite vee ökoloogilise seisundi klass oli *kesine*. Selle põhjuseks oli fütoplanktoni ja põhjataimestiku kvaliteedielement. Haapsalu lahe veekogumi ökoloogilise seisundi klass oli *väga halb*, mille tingis fütoplanktoni kvaliteedielement. Liigirikkamaks osutus sarnaselt eelnevate aastatega Haapsalu laht. Merevee pindmise kihi üldlämmastiku kontsentratsioonid on Tallinna-Muuga-Kakumäe ja Haapsalu lahes pärast kerget tõusu 2000. aastate teisel poolel jäänud stabiilsele tasemele.

Rannikumere ülevaateseire. Väikeses väina ja Liivi lahe veekogumid klassifitseerusid 2013. aasta andmete põhjal rannikuvee ökoloogilisse klassi *kesine*, mida põhjustas planktoni kvaliteedielement. Väikeses väina veekeskonnas on probleeme toiteainete, eriti üldfosfori kontsentratsioonide suurenemisega, mis on kaasa toonud ka fütoplanktoni biomassi kasvu.

Liivi lahe kirdeosa iseloomustab nii fütoplanktoni kevadõitsengute intensiivsuse kui suvise biomassi kasv võrreldes 2009. ja 2010. aastaga.

Sillamäe jäätmeoidla seire. Lämmastikuühendite kontsentratsioonid Sillamäe jäätmeoidla sulgemisjärgse seire jaamades alanevad. Raskmetallide kontsentratsioonid jäävad nii merevees kui setetes alla piirnormi. Märkimisväärne on strontsiumi sisalduse vähenemine üle kahe korra võrreldes eelnevate aastatega. Põhjataimestik on sarnaselt eelnevate aastatega liigivaene. Ebastabiilsed põhjaloomastiku kooslused on mõjutatud eelkõige inimtegevusest selles piirkonnas, samas esines uuritud alal suhteliselt palju reostuse suhtes kõrge tundlikkusega liike. Uusi võõrliike 2013. aastal ei leitud.

Metsaseire. Enamik lehtpuuliikidest on Eestis püsinud aastaid suhteliselt heas tervislikus seisundis. Võrreldes 2012. aastaga võis 2013. aastal märgata arukase seisundi paranemist. Okaspuuliigid on aastaid Eesti metsades püsinud rahuldavas seisundis. Võrreldes 2012. aastaga registreeriti eelmisel seireaastal nii mändidel kui kuuskedel enam kahjustavate tegurite esinemist vaatluspuudel. Kahjustuste arvu tõusu põhjus pole teada.

Sademetek hulk oli eelmise aastaga võrreldes madalam. Sademete pH kõikus vahemikus nõrgalt happelisest kuni nõrgalt aluseliseni, jäädes siiski aasta keskmisena neutraalseks loetavasse (pH 5-6) vahemikku. Metsade mullavee pH oli suhteliselt stabiilne kogu vegetatsiooniperioodi jooksul.

Mullaseire tulemused näitasid, et huumushorisoni tüsedused olid küll uurimisalade lõikes väga varieeruvad, kuid kõikidel aladel olid need piisavad, tagamaks taimede kasvuks ja muldade harimiseks normaalsed tingimused. Probleemiks on taimekaitsevahendite jäägid, mida ei leitud vaid Keskküla seirealal. Mitmelt seirealalt leiti DDT jääke.

Seismoseire raames tuvastati kokku 659 sündmust. 04.02.2013 hilisõhtul toimus Lääne-Eestis magnituudiga 1,0 maavärin, mille asukohaks määrati Ridala ja mida paljud kohalikud elanikud tundsid. Ülejäänud seismilised sündmused identifitseeriti lõhkamisteks. Kuival maal olid need peamiselt lõhkamised põlevkivi- ja paekarjäärades ning meres merevääõppused või miinide elimineerimised.

Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike

Ohustatud taimekoosluste (Natura 2000 seire).

Aruniitide kooslused. Seisundiseire andmetel on puisniitude olukord üldiselt halvenenud, vaid ühe ala seisund on võrreldes varasemaga paranenud. Samas püsiseirealade puisniitudel on märgata mõningast liigirikkuse tõusu. Kuivade ja liigirikaste arurohumaade seas on nii heas olukorras alasid kui ka kehvemaid, kuid nende olukord on samuti pigem halvenenud, seda kohati ka hooldamisele vaatamata.

Rannaniidud. Majandatud rannaniitude seisund on valdavalt hea, majandamata rannaniitudel on endiselt probleemiks roostumine ja rohtu kasvamine. Rannaniitude taastamiseks tuleks esmalt niita kõrge rohustu ja seejärel niidud karjatada.

Loopealsete ja nõmmede puhul on probleemiks jätkuvalt see, et Natura andmebaasist juhuslikult võetud loopealse või nõmme koodiga aladel ei leidunud vastavalt ei loopealsetele või nõmmedele iseloomulikke kooslusi. Kümnest seiratud loopealsest vastasid tüübikirjeldusele kaheksa, viiest nõmmest aga kolm. Loopealsete olukord ja säilimise perspektiiv Eestis on jätkuvalt halb. Lood kasvavad kadakasse, mille tagajärjel iseloomulik

liigirikas rohumaakooslus hävib. Karjatamisest leiti märke vaid kahel alal. Ka nõmmede olukord pole kiita, nõmmed vajavad hädasti suuremat karjatamiskoormust.

Luhaniitude seisund on intensiivselt halvenev ja need vajaksid kiiresti majandamist. Väljaspool kaitsealasid on luhaniitude seisund üsna halb, seda eriti märjemat tüüpi ja väiksematel luhtadel.

Põllumajandusmaastike ja kimalaste seiret teostati Ahli, Kaika, Karula, Ridala ja Viiratsi seirealadel. Üldise joonena võib välja tuua õuealade korrastamise ja nende laiendamise. Mitmel seirealal on põllukultuuride osas märgatav rapsi, rüpsi ja tatra ning varasemaga võrreldes ka põldherne suurem kasvupind. Karula seireala kõige silmatorkavamaks muutuseks on mitmed DRAGONLIFE projekti raames rajatud ja kordatehtud veekogud. Kimalaste üldine arvukus jäi 2013. aastal samale tasemele kui 2003. aastal. Kimalaseliikide arv jäi aga 2013. aastal võrreldes 2003. ja 2008. aastaga madalamale tasemele.

Maastike kaugseire tulemused viitavad, et mereranniku roostike viimase kahekümne aasta kestel väldanud laienemine on peatunud. Võrtsjärve ja Peipsi järve suurtaimestikuga alade pindala laienemine, mis on väldanud samuti viimased paarkümmend aastat, ei ole viimaste aastate piltidelt mõõdetuna jätkunud ja näib olevat samuti vähemalt ajutiselt peatunud. Suurtaimestikuga kaetud pindalade vähenemisele viitavad ka valitud väikejärvede suurtaimestikuga pindalahinnangute aegread.

Jätkati lageraiealade ning samuti 1980. aastate lõpus põllumajanduslikus kasutuses olnud maal metsana kasvama hakanud lappide kaardistamist. Seiretulemustest selgus, et põllumaa metsastumise määr on Eesti ulatuses paiguti väga erinev. Metsaservad on laienenud põllumaale alates mõnest kuni paarikümne meetrini.

Euroopa naarits. Suvise UTM ruudustikul põhineva seire tulemusel saadi naaritsa arvukuseks 14-24 isendit, mis on paari isendi võrra vähem kui 2012. aastal ja ca 1/3 võrra vähem kui 2011. aastal. Looduses sündinud isendite puudumine eluspüügis viimastel aastatel viitab võimalikele probleemidele sigimises, mis võib olla arvukuse languse põhjuseks.

Viigerhüljeste lennuloendus viidi läbi 22. aprillil 2013 kahe lennuna. Vaadeldud loomade arv, 854 täiskasvanud isendit ja 20 poega, vastab viigerhüljeste asurkonna miinimumsuurusele Eesti läänerrannikul. Pikemaajaline võrdlus näitab, et Eesti läänerranniku viigerhüljeste asurkond on stabiilne.

Hallhülged. Eesti rannikul loendatud hallhüljeste arvukus on viimastel aastatel suurenenud. Karvavahetuse-aegne loendatud arvukus lesilatel oli 2013. aastal 4528 hallhüljest. 2013. aasta poegimist võib hinnata edukaks ja poegade üldine suremus jäi suure tõenäosusega jäänud poegimise loodusliku (kuni 5% sündinud poegadest) suremuse piiridesse.

Lendorav. Eesti lendorava populatsiooni seisund on kiirelt halvenev, mille põhjuseks on lendoravale sobivate elupaikade vähesus. Oluliseks madalseisu põhjuseks on ka leiukohtade isoleeritus, mille tõttu ei pääse naaberaladelt lendoravad tühjaks jäänud elupaiku taasasustama. 2013. aastal seirati Alutaguse piirkonnas kokku 75 keskkonnaregistrisse kantud lendorava leiukohta, millest vaid 24 olid asustatud. Leiti juurde kaks uut lendorava leiukohta.

Nahkhiired. Suve algusel läbiviidava joonloenduse andmete põhjal on alates 1994. aastast arvukus tõusnud põhja-nahkhiirel ning pargi-nahkhiirel. Stabiilne arvukus on olnud veelendlasel. Punktloenduse andmete põhjal on alates 1994. aastast arvukus tõusnud hõbe-nahkhiirel. Stabiilne arvukus on olnud põhja-nahkhiirel, pargi-nahkhiirel ja kääbus-nahkhiirel

ning mõõdukas langus on aset leidnud veelendlase arvukuses. Mõõdukat kasvu näitab talvituvate tõmmulendlaste ja tiigilendlaste arvukus, mõõdukat kahanemist aga talvituvate põhja-nahkhiirte, veelendlaste ja pruun-suurkõrvade arvukus.

Saarmas. Seiretulemused viitavad saarma asustatuse langusele Eestis viimase viie aasta jooksul. Saarma koguarvukuseks Eestis hinnati 1100-1300 isendit.

Haned, luigid ja sookurg. 2013. aastal viidi läbi luikede seiret. Eesti on teadaolevalt tähtsaim väikeluige rändeagne peatusala Ida-Atlandi rändeteel ning oluliseks peatusalaks ka laululuigele. 2013. aasta luikede ränne erines varasematest aastatest, mille põhjuseks oli väga pikk ja külm kevad, mis nihutas kevadrännet hilisemaks. Viimastel aastatel on tekkinud juurde mitmeid väga olulisi rändepeatuskohti. Talvituvate laululuikede arvukus on tõusev. Väikeluige näol on tegemist väikesearvulise ja mitteregulaarse talvitujaga, kelle arvukus on kahel viimasel aastal langenud. Eestis talvitub 30-40 väikeluike.

Keskjalvise veelinnuloenduse andmetel on enamike veelindude populatsioonide arvukus 2013. aastal tõusev või stabiilne. Eesti vete arvukamaks talvitujaks on aul 40000 isendiga ja võrreldes eelmiste aastatega on auli arvukus stabiilne. Sõtkaid loendati kokku ca 20000 isendit, mis on viimaste aastate keskmine tulemus. Eesti jaoks on kaitsekorralduslikult kõige olulisem talvituja kirjuhahk, kelle arvukuse pikaajaline langustendents on lõppenud ja arvukus on stabiliseerunud.

Kotkad ja must-toonekurg. Kala-, meri-, ja kaljukotka kasvav arvukus ja stabiilne produktiivsus lubavad hinnata nende liikide populatsioonide seisundi soodsaks. Samuti on stabiilne arvukus ja produktiivsus väike-konnakotkal. Must-toonekure ja suur-konnakotka populatsioonide seisundid on hetkel Eestis ebasoodsad.

Madalsoode ja rabade linnustik. Sookahlajate arvukuse kompleksindeks on pikaajaliselt usaldusväärset tõusnud ning positiivne ka lühematel ajaperioodidel, mis viitab suuremate soolade soodsale seisundile ning põhjapoolse levikuga liikide heale vastupanuvõimele kliimamuututele juhul, kui elupaikade seisund on hea. Rabades pesitsevate niidukahlajate arvukus on tõusnud ja püsinud stabiilse kuni möödunud sajandi lõpuni, kuid viimase kümnendi jooksul usaldusväärset langenud. Nigula raba haudelinnustiku pikaajalised loendusandmed viitavad lageraba elupaikade seisundi halvenemisele.

Väikeste meresaarte haudelinnustik. Seirealadel loendati kokku 25 560 haudepaari linde 94-st liigist. Kõige rohkearvulisemaks haudelinnuks oli tänavu, nagu varasematelgi aastatel, kormoran, kelle pesi loendati väikeste meresaarte haudelinnustiku riikliku seire raames kokku 5030. Peale kormorani kuulusid arvukamate haudelindude hulka randtiir 3745 paariga, jõgitiir 2746 paariga, hõbekajakas 2714 paariga ja kalakajakas 1813 paariga.

Metsakanalised. Võrreldes 2011. aastaga on laanepüü ja metsise noorlindude arv oluliselt langenud. Kuigi 2013. aastal oli metsise noorlindude asustustihedus keskmiselt veidi suurem, kui 2012. aastal, tuleb nentida, et metsise noorlindude asustustiheduses jätkub negatiivne tendents. Sama tendentsi näitavad viimasel kolmel aastal kõigi kolme liigi noorlindude asustustihedused.

Rähnid. Rähnliste arvukuse muutustes esinevad negatiivsed trendid. Valdavalt metsamajandusest põhjustatud metsade kadumise ja fragmenteerumise tõttu on sipelg- ja putuktoiduliste rähnide arvukus viimase poolsaja aasta jooksul langenud. Viimase seitsme aasta vältel on vähenenud kahe sipelgtoidulise rähni, musträhni ja hallpea-rähni arvukus..

Röövlindude üldine asustustihedus oli võrreldav viimase nelja aasta keskmisega ning kõrgem pikaajalisest keskmisest. Asustustihedus varieerus 2013. aastal liikide osas tugevasti. Eriti hea aasta oli liikidel, kes toituvad olulisel määral putukatest (lõopistrik, herilaseviu). Samas on murettekitav kanakulli, välja-loorkulli, händkaku, kodukaku ning kassikaku arvukuse vähenemine.

Randa uhitud linnud. Aastatel 1996–2012 läbiviidud randa uhitud lindude loenduse käigus on kokku leitud 3974 surnud veelindu, kellest 11,2% olid määratud sulestikuga ja hukkunud tõenäoliselt õlireostuse tagajärjel. Kevadloendusel leiti 177 linnu jäänused, kellest veelinde oli 47%, mis on varasema seireperioodi keskmisest oluliselt vähem. Viimase kümnendi jooksul on sügisloenduste käigus hukkunud veelindude arv kasvanud.

Valitud elupaikade haudelinnustiku punktloenduse järgi on kahaneva arvukusega liike 22, kasvava arvukusega liike 12, stabiilse arvukusega liike on 37 ja ebaselge arvukusega liike 18. Rannaniitude haudelinnustiku seireperioodi 1999-2013 tulemuste põhjal selgub, et kasvava arvukusega liike on kaheksa ja kahaneva arvukusega liike on kolm. Tulemused viitavad rannaniitude hooldustaseme mõningale paranemisele.

Valitud elupaikade talilinnustikust on stabiilse arvukusega ronk, pasknäär, sinitihane, tutt-tihane, rasvatihane, põhjatihane, põldvarblane ja põialpoiss. Ronga arvukus on olnud pikka aega pigem nõrgalt langev, kuid viimasel viiel talvel on see märgatavalt tõusnud. Langeva arvukusega on olnud kodutuvi, hallvares, talvike, sootihane, koduvarblane, harakas ja leevike.

Kormorani asurkonna arvukus suurenes hüppeliselt. Kokku loendati 14655 kormoranipesa. Kõige rohkem pesitses kormorane Liivi lahe kolooniates, järgnes Soome lahe asurkond. Veidi tõusis Väinamerel pesitsejate osakaal.

Niidurüdi seire jälgib liigi sigimisedukust. Niidurüdi sigimisedukus osutus 2013. aastal valdavalt madalaks. Liigi võtmealadel Salmil ja Võilaiul ei leitud ühtki niidurüdi pesa, mille põhjuseks võib olla alade kehv seisund ning kähriku ja rebase võimalik mõju.

Rohuneppi ei leitud 2013. aastal paljudel seirealadel, mille põhjuseks võib olla liigile sobimatu majandustegevus. Ilmselt seetõttu on nepid ümber kolunud uutele sobivamatele aladele. Seirel külastati kokku 31 kindlat või potentsiaalset mängupaika, sh 19 paigas esines ka mäng (kokku 188-220 isasindu).

Rukkirääk. 2013. aasta oli hea rääguaasta. Kõikjal oli rukkirääke arvuliselt enam kui eelmisel aastal ning tundub, et populatsioon on 2009. aasta madalseisust taastumas.

Kahepaiksed ja roomajad. 2013. aastal kohati kaheksa liiki kahepaikseid. Kahepaiksete populatsioonid on valdavalt heas seisundis. Üle Eesti laialt levinud ning arvukad on harilik kärnkonn, rohukonn, rabakonna ja tähnikvesilik. Lõuna-Eestis on arvukad ka rohelised konnad. Harivesiliku olukord Otepääl on paranenud ja paljudes taastatud veekogudes leidis liigi vastseid, samuti on paranenud mudakonna olukord.

Üldiselt oli 2013. aasta roomajatele väga hea aasta, sest suvi oli väga soe ja vihma sadas vähe. Kõikidel seirealadel oli noorloomi rohkem kui kahel eelneval aastal.

Jõevähi arvukus osutus 2013. aastal väga kõrgeks neljas, kõrgeks ühes, keskmiseks kahes ja madalaks kahes seirealas. Jõevähki ei saadud 2013. aastal Värska lahe seirealast. Vähistiku hävimise võis põhjustada vähikatk või veekvaliteedi halvenemine. Vähi arvukus oli madal Kuningjärves ja Tänavjärves. Seejuures on neis mõlemas varu seisund oluliselt halvenenud.

Maismaalimuste seire käigus leiti kokku 36 maismaateoliiki. Kõige arvukamalt oli proovides esindatud ribi-valgetigu. Kaitsealuseid teoliike sel aastal leida ei õnnestunud. Kõige liigirikkam oli Kunda seireala, kus registreeriti kokku 24 liiki. Kunda tööstusheitme piirkonnas on teokodade arvukus 18 aasta jooksul vähenenud üle kahe korra, mis annab tunnistust selle piirkonna loodusliku seisundi paranemisest.

Päevaliblikate seirehooaeg oli omapärane pikalt külma kevade alguse ja sellele järgnenud väga sooja hiliskevade tõttu. Paljude päevaliblikate lendlus algas vähemalt nädala tavalisest varem. Suvi oli üsna soe ja päikeseline ning sellisena päevaliblikatele sobiv. Päevaliblikate arvukus kümneaastase seireperioodi kokkuvõttena näitab kerget tõusutrendi ning siinsed populatsioonid on valdavalt heas seisukorras.

Ööliblikad. 2013. aasta polnud küll soe ja liblikate jaoks soodne, ent oli ometi soodsam kui 2012. aasta. 552 ööliblikaliigist tabati 148 liiki kõigilt neljalt seirealalt. Jätkus lõunapoolse levikuga ööliblikate liikide levimine Eesti alale (nt neitsiöölane).

Kaitsealused seeneliigid. Suurel osal looduskaitsealustest seeneliikidest jäid 2013. aastal viljakehad ilmumata ning viimaste aastate lõikes oli kaitsealuste seeneliikide viljakehade ilmumise osas tegemist kõige ebasoodsama aastaga. Kahe tammedega seotud seeneliigi – roosaka tammenäätsu ja tammepässiku olukord on väga kriitiline. Mõlema seeneliigi viljakehi pole leitud juba mitmendat aastat. Kokku leiti seiratud 25 seeneliigist viljakehi 14 liigil.